

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia 9 września 2011 r.

**Pan
Jacek Chrzanowski
Prezes Zarządu
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Szczecinie**

LSZ-4101-02-01/2011
P/11/165

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła kontrolę Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (zwanego dalej *Funduszem*) w zakresie prawidłowości finansowania z jego środków w latach 2008-2011 (I półrocze) zadań związanych z ochroną środowiska.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli *Funduszu* podpisanym w dniu 21.07.2011 r. oraz omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 31.08.2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia finansowanie ze środków *Funduszu* zadań związanych z ochroną środowiska, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Plany finansowe *Funduszu* na lata 2008-2011 wraz z planami działalności uchwalone zostały przez *Radę Nadzorczą Funduszu* (dalej zwaną *Radą*) zgodnie z przepisami *ustawy Poś*².

Pomimo wielokrotnych zmian planów wydatków przez *Radę* polegających m. in. na ich zmniejszeniu w 2008 r. o 62,8 %, w 2009 r. o 53,9% i 2011 r. o 1,4%, *Fundusz* zrealizował je

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)

w wysokości 32.044 tys. zł w 2008 r. (78,4 % planu), 27.207 tys. zł w 2009 r. (62,4 %), 32.903 tys. zł w 2010 r. (71,5 %) i 10.114 tys. zł w I połowie 2011 r. (22,9 % planu rocznego).

Udział wydatków na zadania dotyczące ochrony środowiska w wydatkach ogółem wyniósł odpowiednio: 83,0 % w 2008 r., 90,9 % w 2009 r., 84,6 % w 2010 r. i 81,6 % w I połowie 2011 r.

Łączna kwota umów dotacji, pożyczek i umorzeń części pożyczek zawartych z beneficjentami przez *Fundusz* wyniosła w 2008 r. - 66.462 tys. zł, w 2009 r. - 70.117 tys. zł, w 2010 r. - 64.929 tys. zł i w I połowie 2011 r. - 25.825 tys. zł.

2. *Fundusz* zawarł z beneficjentami umowy pożyczek na łączną kwotę 148.080 tys. zł, z tego 45.204 tys. zł w 2008 r., 50.908 tys. zł w 2009 r., 35.190 tys. zł w 2010 r. i 16.778 tys. zł w I połowie 2011 r. oraz umowy dotacji na łączną kwotę 92.474 tys. zł, z tego 6.785 tys. zł w 2008 r., 53.633 tys. zł w 2009 r., 17.858 tys. zł i 14.198 tys. zł w I półroczu 2011 r., co było działaniem legalnym i gospodarnym. Zmniejszanie od 2009 r. środków na pożyczki i dotacje udzielane na realizację zadań proekologicznych powodowało zwiększenie stanu wolnych środków finansowych, które angażowano w lokaty bankowe.

Stan środków pieniężnych ulokowanych na krótkoterminowych lokatach bankowych wynosił na dzień: 1.01.2008 r. – 109.468 tys. zł, 31.12.2008 r. – 147.578 tys. zł, 31.12.2009 r. – 125.821 tys. zł, 31.12.2010 r. – 141.889 tys. zł i 30.06.2011 r. – 163.000 tys. zł, a ich udział na koniec okresów 2009-2011 (I półrocze) w majątku *Funduszu* wynosił odpowiednio 28,2%, 30,2% i 33,2%, podczas gdy winny być one angażowane w przedsięwzięcia służące ochronie lub poprawie stanu środowiska.

3. W badanym okresie *Fundusz* posiadał, ustalone przez *Radę* z zachowaniem kryterium legalności i rzetelności, procedury dotyczące zasad gospodarowania środkami finansowymi, m.in. strategię działania, plany działalności wraz z planami finansowymi, listy przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do dofinansowania przez *Fundusz*, kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych z udziałem jego środków, zasady udzielania pomocy finansowej, wytyczne do przeprowadzania kontroli zadań dofinansowywanych, instrukcję obiegu dokumentów w zakresie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych.

Opracowywane i uchwalane w *Funduszu* listy zadań priorytetowych ulegały zmianom w kontrolowanym okresie. W latach 2008-2009 listy zawierały konkretne przedsięwzięcia i wysokość rezerwowanych na nie środków. Natomiast listy na 2010 i 2011 zawierały już tylko główne kierunki wsparcia finansowego przez *Fundusz* zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

W procedurach dotyczących zasad gospodarowania środkami finansowymi w zakresie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych, nie określono terminów rozpatrywania wniosków beneficjentów o dofinansowanie. Badania kontrolne umów dotacji i pożyczek wykazały,

że w przypadku 38 z 50 zbadanych wniosków beneficjentów, umowy dotacji i pożyczki zostały podpisane w terminie od 2 do 21 miesięcy od dnia złożenia wniosku przez beneficjenta.

4. W latach 2008-2011 (I półrocze) do *Funduszu* wpłynęło 1.151 wniosków na łączną kwotę 565.535 tys. zł, z tego 741 o dotację (115.953 tys. zł), 283 o pożyczkę (444.400 tys. zł) i 139 o umorzenie części pożyczki (16.073 tys. zł). *Fundusz* zakwalifikował do dofinansowania 843 wnioski na łączną kwotę 290.351 tys. zł (51,3% objętej wnioskami), z tego 548 wniosków o dotację (107.743 tys. zł), 181 o pożyczkę (170.616 tys. zł) i 113 o umorzenie (12.249 tys. zł).

Składane przez beneficjentów wnioski o dofinansowanie były prawidłowo i rzetelnie ewidencjonowane i rozpatrywane według obowiązującej procedury. Uwagi dotyczyły 6 spośród 125 wniosków rozpatrzonych negatywnie, gdzie *Fundusz* odmówił przyznania dofinansowania uzasadniając to brakiem środków finansowych, podczas gdy w całym badanym okresie posiadał środki finansowe na krótkoterminowych lokatach bankowych.

Wnioski beneficjentów o uruchamianie transz dofinansowania były sprawdzane i prawidłowo analizowane przez pracowników *Funduszu* m. in. w zakresie ich kompletności i rzetelności. Zgodnie z podpisanymi umowami *Fundusz* przekazywał transze dotacji i pożyczek na realizację zadań. Jednakże wbrew dyspozycji pkt 6 cz. III B instrukcji obiegu dokumentów, na 8 zapotrzebowaniach (dotyczących 2 dofinansowanych zadań) stanowiących podstawę do uruchomienia środków finansowych brak było akceptacji Prezesa Zarządu *Funduszu* lub jego zastępcy, a na 4 głównego księgowego. Podobne nieprawidłowości NIK stwierdziła w poprzedniej kontroli dofinansowania zadań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

5. *Fundusz* - w badanym okresie - zawarł z wnioskodawcami 479 umów dotacji na łączną kwotę 92.474 tys. zł oraz 181 umów pożyczek na kwotę 125.478 tys. zł.

Badanie 20 umów dotacji na kwotę ogółem 11.342 tys. zł wykazało następujące nieprawidłowości, naruszające kryterium legalności i rzetelności:

- przy realizacji 3 zadań inwestycyjnych proekologicznych będących przedmiotem dotacji na łączną kwotę 1.584 tys. zł *Fundusz* nie sprawdził stanu zaawansowania robót poprzez kontrolę w terenie, co było niezgodne z dyspozycją pkt III ust. 3.1 wytycznych do przeprowadzania kontroli zadań dofinansowywanych z jego środków³,
- umową nr 8/09/OP-DO/D z dnia 6.03.2009 r. udzielono dotacji w kwocie 1.243.120 zł, którą o 331.045 zł przekroczony został próg 50 % kosztów rzeczywistych zadania (1.824.150 zł), wbrew przepisom § 19 ust. 1 zasad udzielania pomocy finansowej ze środków *Funduszu*⁴,

³ stanowiących załącznik do uchwały nr 1/2004 Zarządu *Funduszu* z dnia 23 stycznia 2004 r.

⁴ ustalonych uchwałą nr 92/04 Rady Nadzorczej *Funduszu* z dnia 16 grudnia 2004 r. (ze zm.)

- po podjęciu uchwały przez *Radę* nr 34/2010 z dnia 21.06.2010 r. (umowa nr 36/10/NZ-PO/D z dnia 6.07.2010 r. – kwota dofinansowania 380.646 zł) nie udzielono wnioskodawcy w formie pisemnej informacji o podjętej decyzji, do czego zobowiązywał pkt II ust. 9 instrukcji obiegu dokumentów w zakresie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych w *Funduszu*⁵,
- w postanowieniach umowy nr 1/2010/OA-ME/D z dnia 12.01.2010 r. (kwota dofinansowania 590.125 zł) nie zapisano planowanego efektu rzeczowego i ekologicznego, które stanowią elementy umowy stosownie do § 27 ust. 1 pkt 2 zasad udzielania pomocy finansowej ze środków *Funduszu*⁶,
- pomimo, iż przeprowadzone badania⁷ po wykonaniu zabiegów (umowa nr 65/08/OW-PO/D z dnia 14.10.2008 r. na kwotę 220.000 zł na realizację rewitalizacji Jeziora Głębokiego) nie potwierdziły osiągnięcia efektu ekologicznego, a beneficjent nie przedłożył do zakończenia kontroli dokumentów potwierdzających uzyskanie efektu ekologicznego (umowny termin przedłożenia upłynął 28.02.2010 r.), *Fundusz* nie podjął działań i nie wypowiedział umowy zgodnie z uprawnieniem zapisanym w § 4 ust. 1 pkt 3 umowy.

Badając 30 umów pożyczek na kwotę ogółem 88.667 tys. zł stwierdzono, że:

- po podjęciu uchwał przez *Radę* nie udzielono 5 wnioskodawcom (umowy na łączną kwotę 12.534 tys. zł) w formie pisemnej informacji o podjętej decyzji, wbrew postanowieniom pkt II ust. 9 ww. instrukcji obiegu dokumentów,
- przy realizacji 3 zadań będących przedmiotem umów pożyczki na łączną kwotę 5.488 tys. zł *Fundusz* nie sprawdził stanu zaawansowania realizacji zadań poprzez kontrolę w terenie – niezgodne z dyspozycją pkt III ust. 3.1 ww. wytycznych do przeprowadzania kontroli zadań.

6. Badania kontrolne 20 umorzeń pożyczek na łączną kwotę 7.252 tys. zł wykazały, że:

- *Fundusz* umorzył częściowo pożyczkę udzieloną na podstawie umowy nr 2/96/OW-OT/P z dnia 10.04.1996 r. (kwota umorzenia 1.264.437,30 zł, tj. 30 % wartości przekazanej pożyczki), podczas gdy zadanie objęte umową⁸ nie zostało wykonane przez beneficjenta w określonym w umowie terminie⁹. Było to niezgodne nie tylko z zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków *Funduszu*, ale również z dyspozycją art. 411 ust. 1 ustawy *Poś*.
- niezgodnie z zapisami instrukcji obiegu dokumentów *Funduszu*, na formularzu wniosku beneficjenta o umorzenie pożyczki wynikającej z umowy nr 8/03/OW-KW/P z dnia

⁵ stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 9/06 Prezesa *Funduszu* z dnia 31 sierpnia 2006 r.

⁶ stanowiących załącznik do uchwały Rady Nadzorczej *Funduszu* nr 43/09 z dnia 30 marca 2009 r. (ze zm.)

⁷ Badania Uniwersytetu Szczecińskiego i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie

⁸ budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami

⁹ w umowie termin określono na 31 grudnia 1997 r., zadanie faktycznie zrealizowano w dniu 31 grudnia 1998 r.

15.05.2003 r. brak było adnotacji o akceptacji wniosku i podpisu Dyrektora Biura i Zarządu *Funduszu*, natomiast na formularzu wniosku beneficjenta o umorzenie pożyczki wynikającej z umowy nr 16/06/OA-PE/P z dnia 12.10.2006 r. brak było adnotacji o akceptacji wniosku i podpisu Dyrektora Biura.

7. W latach 2008-2011 (I półrocze) *Fundusz* nie przekroczył planu wydatków na wynagrodzenia, co uznać należy za działanie gospodarne. Wydatki średniomiesięczne na płace z pochodnymi wzrosły z 455,8 tys. zł w 2008 r. do 476,7 tys. zł w I półr. 2011 r. (o 4,6%) przy wzroście stanu zatrudnienia z 39 do 49 osób, spowodowanym potrzebą zapewnienia obsługi projektów finansowanych z udziałem środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Pracownicy *Funduszu* zajmujący się obsługą wniosków i umów oraz audytor wewnętrzny posiadali stosowne wykształcenie i kwalifikacje. Wykorzystywanie środków *Funduszu* na pomoc w formie dotacji i pożyczek na cele proekologiczne było przedmiotem działań audytora.

Fundusz prawidłowo (poza stwierdzonymi i opisanymi wyżej przypadkami) wykorzystywał uprawnienia do prowadzenia kontroli (finansowej i rzeczowej) beneficjentów, z którymi podpisał umowy na dofinansowanie zadań.

8. NIK pozytywnie ocenia osiągnięcie (po zrealizowaniu przez beneficjentów dofinansowanych zadań) znaczących efektów ekologicznych w badanym okresie, w tym m. in. redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do wód i ziemi: BZT₅ o 1.346,62 Mg/rok, zawiesiny o 923,78 Mg/rok, azotu o 109,81 Mg/rok i fosfor o 14,46 Mg/rok; redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery: CO₂ o 25.916,50 Mg/rok, pyłów o 239,86 Mg/rok, CO o 186,76 Mg/rok, SO₂ o 118,28 Mg/rok i NO_x o 44,48 Mg/rok oraz unieszkodliwienie 56.464,10 Mg odpadów komunalnych i 943,48 Mg wyrobów azbestowych.

9. Ponadto NIK pozytywnie ocenia upowszechnianie przez *Fundusz*, w mediach i internecie, informacji o możliwości uzyskania dofinansowania na cele związane z ochroną środowiska oraz o warunkach i obowiązujących zasadach dotyczących pozyskania wsparcia finansowego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Podjęcie działań w celu zwiększenia zaangażowania środków *Funduszu* na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych realizowanych przez beneficjentów.
2. Przyznawanie beneficjentom dotacji i umarzanie części pożyczek na zadania proekologiczne zgodnie z wymogami ustawy Poś i aktami wewnętrznymi.
3. Rozważenie wprowadzenia w aktach wewnętrznych *Funduszu* terminów dotyczących rozpatrywania wniosków.
4. Dokonywanie wymaganych zapisów na wnioskach beneficjentów przez właściwych pracowników dokumentujących proces rozpatrywania wniosków.

5. *Pisemne informowanie beneficjentów o decyzjach Zarządu lub Rady w sprawie przyznania dofinansowania.*
6. *Zawieranie umów dofinansowania zadań proekologicznych zawierających wszystkie elementy wymagane przepisami ustawy Poś i aktów wewnętrznych.*
7. *W większym zakresie prowadzenie kontroli w terenie stanu zaawansowania realizacji dofinansowanych zadań.*
8. *Uruchamianie transz dofinansowania zadań proekologicznych w formie dotacji i pożyczek po ich zaakceptowaniu przez upoważnione osoby.*
9. *Podjęcie działań zmierzających do ostatecznego rozliczenia efektu ekologicznego zadania dofinansowanego umową dotacji nr 65/08/OW-PO/D.*

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje od Pana Prezesa, w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.